

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 31. januarja 1938

Cena posamezni številki din 1.50

Novi finančni zakon

Finančni odbor skupščine je že sprejel vse proračune ministrstev ter prične v kratkem z razpravo finančnega zakona. Že nekaj let je pri nas navada, da postaja finančni zakon, ki bi moral biti le neki dodatek proračunu, mnogo važnejši od proračuna samega. To pa zaradi mnogih pooblastil, ki jih vsebuje in ki že v mnogo preveliki meri nadomestujejo zakonodajno delo skupščine.

V času krize, ko so bili potrebni hitri in nagli ukrepi v pomoč gospodarstvu, so bila takšna pooblastila tudi v resnici do neke mere potrebna, ker je masinerija skupščinskega dela res prepočasna in preokorna, da bi mogla hitro in pravočasno ustvarjati ukrepe, ki jih je boj proti krizi zahteval. Kakor se nam pa z oficialnih mest dosledno zagotavlja, je že nastopilo gospodarsko zboljšanje in kriza je vsaj v glavnem že za nami. S tem pa je tudi odpadla potreba za nova pooblastila, ker tudi niso več potrebni tako nagli zakonodajni ukrepi.

Zlasti pa ni nobene potrebe, da bi se s finančnim zakonom uveljavili zakonski načrti, o katerih se je v javnosti že mnogo razpravljalo in katere so gospodarske organizacije odklonile v celoti ali deloma. To velja zlasti za načrt uredbe o državnem cestnem fondu, o načrtu uredbe o elektrifikaciji države, o spremembi zakona o šolskih knjigah, monopolu državnih tiskarni itd. O vseh teh načrtih pač ni mogoče reči, da bi bila njih rešitev tako zelo nujna, da bi jih moralji že jutri rešiti s finančnim zakonom, temveč je mnogo bolj nujno, da so ti načrti res dobro izdelani, ker drugače bodo gospodarstvu v škodo, ne pa v korist. Tako n. pr. so gospodarske organizacije načrt cestnega fonda v predloženi obliki odklonile in ker se pripravljajo uredba o izvedbi samouprav, je le logično, če se najprej uveljavi ta, ker bo s tem urejeno tudi razmerje med državnim in banovinskimi cestnimi fondy.

Ze celo pa bi bilo nepriljubivo, da bi se na hitro in brez izdatnega sodelovanja gospodarskih organizacij sprejel zakonski načrt o elektrifikaciji države. Tu gre tudi za važne zasebno-pravne pravice, ki se jih sme dotakniti le narodno predstavništvo. Samo to ima tudi potrebno avtoriteto, da takšen zakon reši. Poleg tega pa tudi še ni zadostne jasnosti glede samega programa elektrifikacije. A tudi elektrifikacijska dela so v vsaki banovini v različnem stanju, da je tudi iz tega razloga vprašanje zelo komplicirano. Končno pa je tudi elektrifikacijsko vprašanje odvisno od končne ureditve razmerja med državo in banovinami. Vse to dokazuje, da vse vprašanje za rešitev še ni zrelo in da bi mogla vsaka prenapetost samo škodljivo vplivati.

Sprejem finančnega zakona je terminiran in zato se o njegovih posameznih določbah sploh ne more razviti prava debata, niti se ne morejo dovolj vsestransko razčistiti, ker manjka za to dostikrat časa. Posledica tega je, da so se že marsikateri odredbe finančnega zakona izkazale kot malo priporočljive in zato bi bilo želeli, da se na te slabe izkušnje ne pozabi. Poleg tega je v značaju sa-

mega finančnega zakona, da donša le začasne rešitve, cestni fond, elektrifikacija dežele in drugi načrti, ki smo jih omenili, pa imajo namen trajne veljave. Tudi iz tega razloga zato ne bi bilo priporočljivo, če bi se uporabljal finančni zakon za tako važne in tako globoko v gospodarstvo segajoče probleme.

Sicer pa mislimo, da bo naši zakonodajci le v korist, če se bo ob-

seg finančnega zakona začel postopoma manjšati. Naša zakonodaja je itak mnogo preveč delavna in novih zakonov ter uredb je že toliko, da jim juristi komaj slede. Zlasti pa je postala naša zakonodaja komplicirana zaradi neprestanih sprememb, dodatkov, nepregledne vrste pravilnikov in avtentičnih tolmačenj, kar vse dokazuje, da so bili izdani zakoni prehitro in premalo preudarjeni.

Sedaj, ko prihajamo v dobo gospodarskega ozdravljenja, je na mestu, da se tudi hitri tempo pri izdajanju novih zakonov in uredb opusti ter da polagamo večjo važnost na kvaliteto zakonodajnega dela.

Zato pa naj se novi načrti uredb, ki imajo za gospodarstvo dalekosežne posledice, ne bi smeli več reševati s finančnim zakonom.

prikladen predmet, če si hoče ohladiti svojo jezo nad našim listom.

»Slovenčevo« pojasnilo

Nedeljski »Slovenec« je objavil obširno pojasnilo, kako je z Bati-no palačo. Med drugim pravi, da bi moral plačati Baťa 300.000 din prirastkarine za nakup hiše Jadransko-podunavske banke, da pa mu je to občina odpustila, če bo do 1. julija 1937 podrl staro hišo. Šele na ponovne opomine je tvrdka Baťa predložila gradbeni načrt, po katerem bi bila v novi palači tudi kavarna. Na protest gostilničarjev in kavarnarjev pa je arhitekt Baťa izjavil, da je kavarna samo njegova zamisel, ki jo je napravil brez vednosti tvrdke in da se lahko napravi tudi kaj drugega, če se kavarniška koncesija ne bi dovolila.

Mestni svet je prošnjo za kavarniško koncesijo odklonil, sedaj pa so se začeli neki gospodje zanimati za vso stvar in ti izjavljajo, da Baťa ne bo gradil, če ne dobi kavarniške koncesije. V petek se je oglasil na mestnem načelnstvu poslovodja Baťa g. Kavec in izjavil, da Borovo ne bo gradilo palače, če ne dobi kavarniške koncesije. — »Slovenec« dostavlja h temu:

»Očividno je, da hočejo nekateri krogi izsiliti kavarniško koncesijo, proti kateri se tako zelo borijo kavarnarji in gostilničarji in glede katere so sami zastopniki Baťa na mestnem načelnstvu prvotno izjavili, da ni bistvenac.

Mislimo, da mestna občina pač ne bi smela dovoliti, da bi si kdor koli dovolil takšne ali podobne pritiskne na njene sklepe.

»Slov. narod« pa pripravljamo, da si tudi »Slovenčevo« poročilo dobro prečita.

Naša zunanja trgovina v letu 1937.

Trgovinska bilanca aktivna za 1.038 milijonov

Celotni izvoz iz naše države je znašal lani 4.557.395 ton v skupni vrednosti 6.272 milijonov dinarjev. Leta 1936 je znašal le 2.868.221 ton v vrednosti 4.376 milijonov dinarjev. Izvoz se je torej dvignil po količini za 1.689.174 ton ali za 58,9%, po vrednosti za pa 1.896 milijonov din ali za 43,3%.

V še večji meri se je dvignil v primeri z letom 1935 in vsemi leti gospodarske krize.

Uvozili pa smo l. 1937 1.104.950 ton blaga v vrednosti 5.233 milijonov din, dočim smo uvozili l. 1936. le 971.328 ton v vrednosti 4.077 milijonov din. Naš uvoz se je torej dvignil po količini za 133.622 ton ali za 13,8%, po vrednosti pa za 1.156 milijonov din.

Zaradi silno povečanega izvoza je bila naša trgovinska bilanca v letu 1937. aktivna za 1038 milijonov din. Od osvobodjenja dalje smo dosegli samo še leta 1924. večjo aktivnost trgovinske bilance. Sicer pa se naša trgovinska aktivnost od leta 1931. stalno povečuje ter je znašala

leta	v milij. din
1931	07
1932	196
1933	495
1934	305
1935	332
1936	299

Zaradi praznika izide prihodnja številka »Trgovskega lista« šele v petek.

Nedeljski počitek in podeželske trgovine Neutemeljeni očitki „Delavske pravice“

Zadnja »Delavska pravica« poroča med drugim tudi o sarajevski anketi o skrajšanju delovnega časa. Da poroča s tendenco in na svoj način, je razumljivo, ker je pač enostransko orientirana. Zato pa ji še vseeno ni treba napadati delodajalce in povzru še tako neutemeljeno, kakor je napadla slovenske delodajalce. V debelem podnaslovu očita namreč slovenskim delodajalcem reakcionarnost. Ta očitek pa opira na to, ker da so se edinole slovenski delodajalci upirali popolnemu nedeljskemu počitku. Ta trditve »Delavske pravice« pa kratkomalo ni resnična.

Popolne uvedbe nedeljskega počitka namreč slovenski delodajalci načelno niso prav nič ovirali in lako je tudi v mestih popolni nedeljski počitek uveljavljen za trgovine in s pristankom trgovcev.

Zastopniki slovenskega trgovstva so se upirali edinole uvedbi popolnega nedeljskega počitka za trgovine na deželi. In da so se temu popolnemu nedeljskemu počitku upirali, razume tudi vsak, ki le količkaj pozna razmere na deželi. Stvar je pač takšna, da kmetovalec kupuje stvari le v nedeljo, ko pride v trg ali v vas k maši. Slabo bi razumel trgovec svojo službo potrošniku, če ne bi upošteval te utemeljene navade kmetovalca, ki med tednom niti časa nima, da bi zaradi vsake malenkosti šel tudi po več ur daleč v trgovino. Podeželski trgovec mora imeti v nedeljo dopolne odprto, ker je nedelja glavni dan, ko nekaj prodaja. Trgovec na deželi, ki ima v nedeljo dopolne zaprto, lahko zapre trgovino tudi ves teden, ker razen ob nedeljah itak skoraj nič ne prodaja. Če »Delavska pravica« tega ne ve, naj pa vpraša trgovske pomočnike, ki ji bodo povedali še to, da so vsi v nevarnosti, da pridejo ob kruh, če bi bile v nedeljo trgovine zaprte. Zakaj samo v nedeljah potrebuje podeželski trgovec pomočnike. Tisto malo blaga, ki ga prodaja med tednom, prodaja tudi sam z lahkoto. Ali pa bi morda »Delavska pravica« hotela spraviti trgovske pomočnike ob kruh?

Če slovenski podeželski trgovci zahtevajo, da smejo biti ob nedeljah trgovine dopolne odprte, potem to ni prav nobena reakcionarnost, temveč boj za ohranitev njih eksistence. Ne more se ponášati s svojim socialnim pojmovanjem »Delavska pravica«, če tega ne razume.

Slovenski trgovci na deželi so tudi skušali urediti vse vprašanje v popolnem soglasju s svojimi pomočniki in so jim nudili v nadomestilo za nedeljsko dopoldansko delo popolnoma proste praznike. Pa tudi na vsak drug sprejemljiv

kompromis so pripravljani, samo da ne trpi zaradi njega trgovina. Zato je že več ko predrzno očitati slovenskim podeželskim trgovcem reakcionarnost. Samo če bi bilo povsod toliko socialnega pojmovanja, kakor ga imajo slovenski podeželski trgovci, pa bi bilo dobro.

Vprašanja pa ne bi dovolj razjasnili, če se ne bi tu dotaknili še ene stvari. To je krošnjarstvo. Ne slovenski podeželski trgovci, temveč krošnjariji iz vseh vetrov so krivi, da trgovstvo ne more pristati na popolni nedeljski počitek na deželi. Kajti če bi imeli trgovci ob nedeljah trgovine zaprte, potem bi krošnjariji preplavili vse podeželske kraje in namesto trgovcev prodajali blago. Že itak je krošnjarska nadloga od sile velika, če bi se pa zgodilo to, kar zahteva »Delavska pravica«, potem bi bilo trgovine na deželi sploh konec! Ali je morda to želja »Delavske pravice«?

Če hoče »Delavska pravica«, da se tudi v podeželskih trgovinah uvede popolni nedeljski počitek, potem mora delati na to, da se ustvari pogoji za ta počitek. Prvi pogoj pa je, da se krošnjarstvo popolnoma zatne. Ali pa je »Delavska pravica« sploh kdaj nastopila proti krošnjarstvu? Ali je sploh kdaj zahtevala, da se tudi v trgovini napravi konec šušmarstvu, ki ga uganjajo krošnjariji? Če pa se »Delavska pravica« ne trudi, da se ustvari pogoji, ki omogočajo uvedbo popolnega delavskega po-

čitka na deželi, potem ji tudi ni resno za popolni nedeljski počitek.

Zavrtni pa moramo tudi pisanje »Delavske pravice« glede 10urnega delavnika v trgovinah. »Delavska pravica« čisto pozablja na razliko, ki velja glede delovnega časa v industrijah ter v trgovini in gostinskem obrtu. V industriji se osemurnik tudi v resnici popolnoma izčrpa in delavec mora osem ur tudi dejansko neprestano delati. V trgovini in gostinskem obrtu pa ni tako, ter se nikdar ne dela vseh 10 ur in tu ne gre za efektivne delovne ure kakor v industriji. Posel sam pa zahteva, da so trgovine dalj odprte kakor pa se dela v fabrikah, ker če bi bil delovni čas povsod isti, potem delavci sploh ne bi mogli nikdar nič kupiti v trgovinah.

vsii očitki »Delavske pravice« so se torej izkazali kot čisto prazni in za svoj očitek reakcionarnosti ni mogla »Delavska pravica« prinesiti niti najmanjšega dokaza. Pa zato ji morda sploh ni, ker glavno je, da more udariti po slovenskih delodajalcih, katerim reakcionarnost očita že kar a priori, dejali bi: kar poklieno.

Drugo vprašanje pa je, če s tem tudi služi dobri stvari, ker velja tudi v boju za pravice nameščencev pravilo, da se v utemeljenimi argumenti še vedno največ doseže. Slabo uslugo dela za to »Delavska pravica« nameščencem, kadar s pavšalnimi očitki napada delodajalce!

Strokovnjaška polemika „Slov. Naroda“

Nismo mislili, da je naš članek »Slovenski narod« tako živo zadel, da je zašel že čisto na rob dostojne polemike. Ker pa nam ni za polemiko, temveč za stvar, zato navajamo samo naslednje ugotovitve.

Čisto izmišljeno je, da bi šlo za to, če sme Baťa v Ljubljani zidati palačo ali ne, ker nihče temu ne nasprotuje, temveč nasprotno bo celo vsakdo pozdravil, če tuja družba zida tudi v Ljubljani.

Spor je le v tem, če naj bo v nameravani palači tudi kavarna in dancing. Jasno je, in temu ne bo mogel ugovarjati niti »Slovenski narod«, da se vprašanje nove kavarne tiče predvsem Združenja gostilniških podjetij v Ljubljani. Samo temu združenju pripada strokovna sodba o tem, če je za novo kavarno z dancingom v Ljubljani dana lokalna potreba ali ne. Združenje je to vprašanje ne le zanikalo, temveč tudi ostro protestiralo proti tej nameri »Baťa« in

Ljubljanska občina je tehtne in stvarne razloge združenja tudi usvojila. Kot gospodarsko glasilo se je »Trgovski list« seveda postavil čisto na stran Združenja gostilniških podjetij, »Slovenski narod« pa se je postavil na stran tuje firme »Baťa«. To je suha konstatacija, ki je »Slovenski narod« ne prevpije, pa če si dovoli še toliko lepih poklonov na naslov strokovne sposobnosti člankarja »Trgovskega lista«. Naj ima pri tem svoje vzvišeno veselje!

Čisto zakasnelo citira »Slovenski narod« tudi »Trgovski list« iz leta 1935., ker je bila takrat čisto druga situacija in gradbeni načrt Baťa sploh še ni bil znan.

Da pa »Baťa« ne bi smel zidati palače, ki bi se mu amortizirala, tega seveda mi nismo nikdar trdili. Takšne ženialne trditve si more izmisliti pač samo »Slovenski narod«.

Moramo že »Slovenskemu narodu« svetovati, da si izbere bolj

VII. Mariborski teden

Obris letošnjih prireditev se je določil na posebni anketi

Vodstvo Mariborskega tedna je sklicalo v sredo zvečer v posvetovalnico mestnega magistrata anketo zastopnikov vseh mariborskih gospodarskih, kulturnih in sportnih organizacij ter predstavnikov javnega življenja, da bi se med seboj porazgovorili o letošnji prireditvi Mariborskega tedna. Med drugimi so bili navzoči tudi predstavnik mestne policije dr. Trstenjak, sreski podnačelnik dr. Modrijan in zastopnik mariborskega župana magistratni ravnatelj Rodošek. Anketo je vodil predsednik Mariborskega tedna dr. Franjo Lipold, ki je uvodoma poudarjal, da čaka letošnji Mariborski teden posebno častna naloga, da bo tvoril okvir velikim slavnostim in prireditvam, katere prireja Maribor v proslavo 20letnice svojega osvobojenja. Omenjal je, da je bil v ta namen že v ponedeljek na magistratu sestanek predstavnikov mariborskega javnega življenja, katere je sklical mestni župan dr. Juvan. Na omenjenem sestanku se je izvolil ožji odbor, ki je v torek na svoji seji sklenil, naj mestna občina priredi zunanjo manifestacijo pod svojim pokroviteljstvom in vodstvom, prav tako naj organizira ona razstavo, ki bo prikazala ogromen narodni, kulturni in socialni napredek mariborskega mesta pod jugoslovansko upravo, Mariborski teden pa naj v svojem okviru pokaže gospodarski razvoj mesta od osvobojenja do danes.

V debati, ki je sledila poročilu predsednika, so predstavniki skoraj vseh društev izjavili, da bodo njih organizacije pri letošnjem mariborskem tednu sodelovale. Podan je bil tako v grobih potezah obris letošnjih prireditev. Tako pripravlja Zensko društvo veliko razstavo jugoslovanskih, posebej še slovenskih narodnih noš in vezenin z motivi teh noš, Čebelarstvo bo proslavilo 20letnico obstoja z razstavo čebelarstva proizvodov v posebnem paviljonu. Mariborski obrtniki se pripravljajo na obsežno razstavo obrtniških del ter nameravajo sklicati tudi zborovanje obrtnikov iz vse Slovenije, industrija bo sodelovala na reprezentativen način, da pokaže svoj razvoj v zadnjih 20 letih. Tudi mariborski trgovci se bodo udeležili letošnjih prireditev, kakor druga leta, aeroklub bo priredil velik letalski miting, strelske družine organizirajo okrogno strelsko tekmo, rejci malih živali bodo sodelovali, kakor običajno, zanimivo razstavo pa pripravljajo Zdrženje gostinskih obrti pod geslom »pivo ljudska hrana«. Pripravljajo namreč razstavo proizvodov vseh jugoslovanskih pivovarov ter se bodo ti izdelki tudi točili; poleg tega bo skušalo prirediti, v kolikor bo dopuščal vroč poletni čas, tudi razstavo kuharske umetnosti. Poleg navedenih pa bodo sodelovali še filatelisti, akvaristi ter športna društva.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju Antona Putriha, posestnika in trgovca s kurivom v Ljubljani, Dolenjska cesta. Konkurzni sodnik Avsec, upravnik konkurzne mase odvetnik dr. Lulik. Prvi zbor upnikov dne 29. januarja ob 10., oglasitveni rok do 11. februarja, ugotovitveni narok 19. februarja ob 10.

Razglašen je konkurz o premoženju trg. in gostilničarja Pavla Brezovnika v Podvelki. Konkurzni sodnik dr. Lešnik, upravnik mase odvetnik dr. Jan. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Mariboru dne 14. februarja ob pol devetih. Oglasitveni rok do 12. marca, ugotovitveni narok dne 8. marca ob pol devetih.

Končano je poravnalo postopanje trgovca Edvarda Povaleja v Mariboru, reg. pod firmo Eksploziva Edvard Povalej.

Bolgarski izvoz

Bolgarska je lani znatno povečala svoj izvoz. Največ je izvozila Bolgarska blaga v Nemčijo, namreč za 2486 milijonov levov, to je 55 odstotkov vsega bolgarskega

izvoza. Na drugem mestu je Italija z 224 milijoni, na 3. Češkoslovaška z 218 milijoni levov, nakar sledi Belgija, Anglija, Poljska, Avstrija, Romunija, Francija, Švica itd. Jugoslavija je na 16. do 18. mestu skupno z Grčijo in Turčijo.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 25. januarja objavlja:

Van Zeelandov gospodarski načrt

Upniške države naj zopet dajejo posojila dolžnikom

Van Zeelandovo poročilo o možnostih za odpravo ovir svetovni trgovini je objavila britanska vlada v obliki bele knjige, ki obsega 21 tiskanih strani. Van Zeelandovo poročilo je rezultat njegovga desetmesečnega dela, v teku katerega je obiskal skoraj vse evropske prestolnice in se razgovarjal s celo vrsto vodilnih političnih in gospodarskih osebnosti.

Van Zeeland priporoča, da bi se na temelju njegovga poročila, ki naj bi bilo diskusijska baza, sestali zastopniki Francije, Vel. Britanije in Združenih držav Severne Amerike, Nemčije in Italije čim prej na skupni konferenci, na kateri bi sklenili ustanovitev posebne mednarodne biroja, ki naj bi proučil vse gospodarske ovire ter izdelal načrt za obnovo svetovnega gospodarstva. Naloga diplomatov bi potem bila, da se ta načrt predloži mednarodni konferenci v ratifikacijo.

Najvažnejši predlog Van Zeelanda je, da se morajo dati dolžniškim državam finančne podpore, da se jim s tem omogoči odprava valutnih, deviznih ter klirinških dogovorov. V ta namen naj se uporabi že delujoči ustroj Banke za mednarodna plačila v Baslu.

Najvažnejši predlogi van Zeelanda, ki se tičejo deviznih in valutnih omejitev so:

1. Upniške države morajo zopet dajati posojila v tujino.
2. Zunanji dolгови dolžniških držav se morajo definitivno izravnati in vsi zaostanki v kliringih se morajo likvidirati z izdajo konsolidacijskih bonov.
3. Dolžniškim državam se dovolijo izvozni in uvozni krediti, kakor hitro se spravijo njih finance v sklad s točko 2.
4. Te kredite da na razpolago Banka za mednarodna plačila, pri kateri odprejo narodne banke v njih medsebojno koristne kredite v svojih narodnih valutah.
5. Pod vodstvom Banke za mednarodna plačila se ustanovi skupni fond, s katerim bi se izvedlo finansiranje legitimnih plačilnih operacij.

Poročila poudarja, da je tudi valutna nestanovitnost velika ovira za mednarodno trgovino. Poročilo priporoča sicer kot najboljšo rešitev obnovo zlatega standarda na modifikirani podlagi, vendar pa priznava, da bi bil takšen poskus zaenkrat še prezgoden. Zato priporoča van Zeeland: Revizija in razširjenje trojnega valutnega sporazuma z zavezo, da pogodbene stranke vzdržijo valutna kolebanja v določeni meji.

Niso pa valutne in devizne ovire edina zapreka mednarodni trgovini, temveč omenja van Zeeland še naslednji:

1. Carine in direktna zaščita s pomočjo upravnih ukrepov. Vlade bi se morale zavezati, da svojih carin ne bodo več zviševale, temveč postopoma znižale carine, ki so že sedaj previsoke.

Carinske takse in omejitve izvoza surovin bi se morale sploh odpraviti.

Priporočati bi se morale dvostranske pogodbe, ki slone na ne-

omejeni klavzuli največje ugodnosti.

Imenovati se morajo mešane komisije, ki naj razčistijo vprašanje izvajanja indirektnih carinskih zaščit.

2. Kvote.

Mednarodne kvote bi se morale odpraviti pri upoštevanju varstva interesov mednarodnih kartelov. Kmetijske kvote pa bi se morale modificirati. Nove kvote se ne bi smele uvesti, obstoječe pa se ne bi smele podaljševati.

Kolonialno vprašanje

Van Zeelandovo poročilo omenja še celo vrsto drugih vprašanj, tako zlasti kolonialno vprašanje. Tu predlaga:

1. Kolonialni mandati naj se re-

vidirajo ter naj se ves kolonialni problem z gospodarskega in političnega vidika internacionalizira.

2. Konvencija o Kongu naj se razširi na druga kolonialna ozemlja.

3. Med po eno industrijsko državo in po eno kolonijo naj se sklene pogodba, po kateri naj se dobavljene surovine ali blago prevedejo na eno konto, ki bi se izravnal s protiuslugami, ki bi bile v izvedbi javnih del, železnic, mostov itd.

Van Zeeland si ne prikriva, da so zlasti politične težave za izvršitev njegovga načrta izredno velike, vendar pa je položaj tako zelo resen, da je takojšnje delo za globoko segajočo akcijo v smislu njegovih predlogov nujno potrebno.

Bombažna konferenca v Kairu

in svetovna produkcija

Priprave za spomladno mednarodno bombažno konferenco so spravile na dan številke in podatke o zapletenem razvoju bombažne produkcije v zadnjih letih. Te številke kažejo, da se v področju bombaža še občutijo posledice velike gospodarske krize in tudi že posledice načrtnega gospodarstva. Dejansko se države niso držale sklepov raznih konferenc za znižbo produkcije in tako so zaloge narasle, ni se pa povečal odjem. Eden največjih predmetov na svetovnih trgih je zdrknul s tem iz rok borzne spekulacije.

Letošnja bombažna žetev se cenj v primeri z dosedanja kot rekordna, in sicer so pridelale (v tisoč tonah):

	1932/33	1936/37	1937/38
USA	2.938	2.695	4.304
Anglija	969	1.293	1.131
Azija	619	988	869
Rusija	402	770	734
Lat. Amerika	241	662	663
Egipt	222	405	485
Belg. Kongo	17	92	108

Sledijo Francija (kolonije), ostala Evropa, zlasti Italija i. dr., vse pod 40 tisoč ton.

Zaradi padanja porabe se kopičijo vedno večje zaloge blaga, kar je tudi vzrok politične napetosti med siromašnimi in bogatimi državami, a tudi že — posledica.

Medtem moramo že ugotoviti, da se v komediji za omejitev te proizvodnje izraža nov način gospodarske vojne. Zedinjene ameriške države, ki so bile najglasnejše na omejitvenih konferencah, so dejansko same celo povečale produkcijo. Znižale so le posevno plošev, toda z gnojenjem še povečale pridelok. Kaj pa pomenijo s tem dosežene rezervne plošve za primer potrebe, to se lahko izračuna.

Nekatere dežele Latinske Amerike, angleške kolonije in Egipt so res imele ali manjši posev ali pa slabšo letino. Izvoz USA pa je padel za 736.000 bal, a njihov pridelok je bil za 6-35 milijona bal večji kot leta 1935. Med državami uvoznicami pa je glavna Nemčija, ki je že leta 1936. porabila velike

Politične vesti

Kriza v bolgarski vladi Kjusjeva-nova še vedno ni končana. Odstop trgovskega ministra Barova je definitiven, sedaj pa je odstopil tudi pravosodni minister Ognjanov.

Za novega bolgarskega trgovskega ministra je imenovan Nikiforov, za pravosodnega pa Kožuharov, doseďaj gen. tajnik v notranjem ministrstvu. Ministrski predsednik Kjusjevanov je izjavil, da je bila rekonstrukcija vlade potrebna, da se olajša delo vlade za definitivno ureditev razmer. Vlada hoče dati bolgarskemu narodu vso možnost, da si v polni svobodi izvoli svoje zastopnike.

V Grčiji je vlada Metaxasa proglasila diktaturo. Kot povod je označila zaroto bivših voditeljev političnih strank, ki so baje name-ravali ubiti predsednika vlade Metaxasa in tudi kralja Jurija. V komunikuju pravi vlada, da bo nastopila proti nasprotnikom režima z vso strogostjo. Časopisje »pozdravlja« diktaturo ter pravi, da je bila diktatura uvedena zaradi uspešnejše borbe proti komunistični stranki, a tudi vsem bivšim političnim strankam. Nad 1200 voditeljev in bivši pristašev političnih strank je bilo aretiranih in interniranih na grške otoke. Tako ima Evropa zopet novo diktaturo. Če bo ta kaj bolj uspešna od drugih, pa je zelo malo verjetno.

Grška vlada demantira vesti o uvedbi diktature in pravi, da je ostala čisto v okviru ustavnih sprememb z dne 4. avgusta 1936. Tudi je bilo interniranih samo 15 voditeljev bivših političnih strank. Njih internacijo pa da je ljudstvo pozdravilo.

Med ministrskim predsednikom Gogo in voditeljem železne garde Codreanom je prišlo do ostrega konflikta zaradi aretacije predsednika akademske organizacije železne garde. V protest proti aretaciji so dijaki proglasili na vseh univerzah stavko. Ker se je vlada Goge pri volitvah v romunski parlament zanašala zlasti na podporo železne garde, je zaradi nastalega spora s Codreanom prišla v zelo mučen položaj. Seveda pa tudi ni izključeno, da pride še do sporazuma med obema desničarskima voditeljema Rumunije.

Na seji Sveta Zvez narodov je govoril v imenu Male antante romunski zunanji minister Micescu. Izjavil je, da bo Mala antanta od Zvez narodov vedno lojalna ter njej zvesta. Kakor spoštujejo države meje drugih držav, tako morajo spoštovati tudi njih notranje zadeve, čeprav ni Zveza narodov 1. 1938. isto ko Zveza narodov leta 1920., more vendar izjaviti, da bodo države Male antante vedno sodelovale z ZN.

Micescu je v Zenevi objubil, da bo romunska vlada revidirala svoje stališče glede Židov, a je bil kmalu nato desavuiran od ministrskega predsednika Goge, ki je sporočil, da bo Rumunija takoj odpovedala manjšinsko pogodbo, če bi se v Zenevi obravnavala židovska pritožba.

Kitajski zastopnik pri Zvezi narodov Wellington Koo je zahteval v imenu svoje vlade, da Zveza narodov proglasi proti Japonski gospodarske in finančne sankcije. Prepove naj se tudi izvoz petroleja na Japonsko. Kitajska zahteva je spravila francoske in angleške zastopnike v nemalo zadrego, ker je skoraj preveč jasno, da se tudi to pot sankcije ne bi obnesle. Nekateri države so že izjavile, da ne bi mogle še enkrat sodelovati pri izvajanju sankcij.

Japonski vojni minister Sugijama je izjavil, da mora Japonska podvojiti svoje napore, da čim prej doseže svoje cilje na Kitajskem. Treba je vse storiti, da bo Japonska pripravljena na dolgo vojno. Minister je nadalje izjavil, da se bo položaj slabšal, čim bolj bo rastel obseg vojne. Izjavo vojne ministra komentirajo kot poskus, da bi se zatrlo mnenje, ki ga zlasti zastopajo japonski industrijski in gospodarski krogi, ki je treba vojno na Kitajskem čim prej končati, da bo Japonska pripravljena, če poseže vmes Sovjetska Rusija, ki je modernejše in popolnejše oborožena ko Japonska. Najvplivnejši japonski krogi pa to mnenje za vračajo in Japonska se bo pripravila za dolgo vojno. V vseh zavzetih pokrajinah bodo Japonci ustanovili močne garnizije, da tako polagoma popolnoma podjarmijo Kitajsko.

Litvinov je ponudil v imenu sovjetske vlade Angliji sodelovanje na Daljnem vzhodu, če Anglija jamči Rusiji nedotakljivost njenih mej na zapadu, Chamberlain pa je to ponudbo odklonil, ker bi pomenila sklenitev vzhodnega pakta, ki ga je Anglija odbila že pred dvema letoma.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

